

УДК 37.016:94

ФОРМУВАННЯ ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК ТА УМІВЬ НА УРОКАХ ІСТОРІЇ В КОНТЕКСТІ НУШ

FORMATION OF PRACTICAL SKILLS AND ABILITIES IN HISTORY LESSONS IN THE CONTEXT OF NURSERY

Гаврилюк М. О.,

магістр факультету історичної освіти,
Національний педагогічний університет
ім. М. П. Драгоманова, вчитель історії
СШ №118 «Всесвіт» м. Києва, ст. наук.
співробітник Історично-меморіального музею
М. С. Грушевського (Київ, Україна),
e-mail: pamamisha@gmail.com

Gavrilyuk M. O.,

master of the Faculty of Historical Education,
National Pedagogical Dragomanov University,
teacher of History of School №118 «Universe» of Kyiv,
art. sciences employee of the Historical-Memorial
Museum M. Hrushevsky (Kiev, Ukraine),
e-mail: pamamisha@gmail.com

Серед великої кількості публікацій про освіту, мало зустрічаємо фактів, як насправді допоможуть знання, здобуті у шкільний час застосувати в реальних життєвих ситуаціях. Дана стаття є спробою окреслити методологічний інструментарій, форми, засоби, які допоможуть зробити будь-яке заняття з історії практичним та корисним для майбутнього випускника. Дати можливість наблизити його державної системи і механізми співпраці з нею, комплексно реалізувати власний потенціал.

Ключові слова: практичність, реалії, історія, форми і методи роботи, НУШ, урок, заняття, життя, державна система.

Among the large number of publications about education, there are few facts that really help to apply the knowledge acquired during school time in real life situations. This article is an attempt to outline methodological tools, forms, and tools that will help make any lesson in history useful and practical for a future graduate. To make it possible to bring it closer to the state system and mechanisms of cooperation with it, to realize its own potential in a complex way.

Keywords: practicality, realities, history, forms and methods of work, Nursery, lesson, classes, life, state system.

Аналіз останніх публікацій, зокрема І. А. Коляди дає змогу уявити майже наближену до реальних подій освіти. Вони дають змогу отримати уявлення тільки про знаневий компонент та деякі моменти методики. В зв'язку зі стартом кампанії МОЗ України лише для початкової освіти, середня школа має створювати власний план дій, відповідно до рекомендацій [1].

Мета дослідження полягає у виокремленні корисних і практичних форм роботи для «відповіді» випускника школи ситуаціям справжнього життя, застосовуючи набутий досвід перед здобуттям «атестату зрілості».

Актуальність дослідження полягає, передусім, у відповіді щодо впровадженні НУШ (нової української школи), яка критично переглядає попередні стандарти освіти, впроваджені протягом років незалежності української держави.

Ми звикли до звичайного навчально-виховного процесу, який роками «перекочовує» із школи до школи, з одного випуску до іншого, що насправді є не актуальним явищем у нинішньому сьогоденні,

а отже затримує розвиток української освіти. Освіта починається з уроку, а з уроку починається формування багатьох життєвих цінностей, а також характеристики, які через якихось 5–10 років створять нового «фахівця» на ринку праці. Чому ж відбувається «провалля» між викликами сучасності та «викладацькою сутністю». Насамперед, це особистий розвиток вчителя, викладача, педагога, що прийшов працювати до освітньої установи. Другим важливим моментом є часткове забезпечення робочих місць для молодих спеціалістів і залишок «старої кафедри вчителів», які як показує практика не встигають за сучасними інноваціями, навіть через брак технічних засобів навчання у закладі освіти.

Навіть із такою «джерельною базою» вихід варто шукати у методиці викладання історії у середній та вищій школах. Елементарне опрацювання праць таких методистів як: О. Помегун, Фрейман, К. Боханов дає можливості заглибитися у тонкощі послуговування методологічним інструментарієм, який допомагає у формуванні практичних умінь і навичок на уроках історії в школі, що згодом можуть бути використані у реальному життєвому просторі [2].

Як зазначає В. Ягупов є поняття «тип уроку», а також ще одна річ, яка рідко враховується викладачами «вид заняття», тобто його особливості подання. Ось ця річ стає архіважливою для проведення заняття. Тому, ми звертаємо увагу на нестандартні види уроків. Нестандартні уроки потрібні для того, щоб урізноманітнити шкільне життя і зробити його продуктивнішим. Цікавим акцентом є особливість уроку – ділової гри [3].

1. Її особливість полягає у: Моделювання наближених до реального життя ситуацій;

2. поетапний розвиток гри, в результаті чого виконання попереднього етапу впливає на хід наступного;

3. наявність конфліктних ситуацій;

4. обов'язкова спільна діяльність учасників гри, які виконують передбачені сценарієм ролі;

5. використання опису об'єкта ігрового імітаційного моделювання;

6. контроль ігрового часу;

7. елементи змагальності;

8. правила, системи оцінок ходу і результатів гри [4].

Яку користь ми отримуємо? Надважлива – здатність сформувати навички, які допоможуть у спілкуванні в «робочому середовищі». Незалежно від вибору майбутнього працевлаштування, випускник знатиме, що в колективі треба дотримуватися норм і меж, властивих тільки для цієї «екосистеми». Здатність реагувати на виклик – завдання, яке «є» і за допомогою різних шляхів – спробувати його розв'язати, чи запропонувати власний шлях для вирішення питання.

Урок-семінар. Даний вид уроку допомагає випускнику розуміти деякі основи майбутнього світу вищої освіти, яку він здобуватиме. Він вчиться рецензувати, давати об'єктивну оцінку доповідачу, критично осмислювати матеріал, що був поданий.

Ці навички допоможуть у формуванні: журналіста, науковця, політика [5].

Урок–лекція–провокація. Кожен урок, незважаючи на методичні поради, можна побудувати шляхом утворення цікавості. Так, на уроці лекції–провокації учні вчать критично осмислювати навчальний матеріал, складають власну думку, тобто «суб'єктивне» і практикують «об'єктивно–логічне оцінювання». Поширеною є думка про відсутність «інтересу», «нудність лекції», насправді ці «критерії», за якими учні оцінюють виклад предмету є дуже суб'єктивним. Навіть, вище наведені види уроків використовуються залежно від «мікроклімату» у класі, тобто фактичного ставлення до навчання і виховання. Практичність цього уроку буде у активізації роботи мозку, осмислення зазначених фактів.

Практичні уміння і навички ми можемо застосувати за допомогою проектної роботи. Вона може бути пов'язана «побічно» з історією, чи іншою дисципліною навчального циклу. Що дає метод проектної роботи?

Підіймається на щабель вище поняття «відповідальності». Маргарет Растфелд–німецький педагог–практик вказує на те, що сучасний світ глобально потребує «відповідального педагога» і «відповідального учня». З одного боку ми можемо об'єктивно заявити про такий факт, з іншого – розкритикувати. Але, першочерговим завданням вчителів є момент вирішення ситуації. А, отже, слід вибрати методологічний інструментарій.

Підготовка до реалій сьогодення буде здійснюватися також через використання методу роботи в малих групах. Цей «ключ» методики можна переглянути як основу роботи в колективі. Робота в колективі – масове явище, яке супроводжує випускника, який працевлаштувався. Йому необхідно здобути навички взаємодії з майбутніми колегами. Вперше він це робить ще, звісно, у дитячому садку, але школа допомагає «додати», закріпити такі навички, як наприклад: взаємодія, комунікабельність.

З загального курсу методики, відомо, що оцінка – це мотивація до навчальної діяльності, але ми можемо «монетизувати» цю річ, яка допомагає скеровувати сили учня у корисному руслі. Ми можемо використати вище наведене поняття як своєрідну «грошову драбину», тобто змодельовати ситуацію, що кожна оцінка є еквівалентом заробітної платні в майбутньому.

Ще одним важливим акцентом є питання тьюторингу. Тьюторинг – це форма наставництва і супроводження в освіті, що дозволяє направляти учня у потрібне русло, але за умови його власного вибору і підтримки вчителя. Явище тьюторингу дозволяє отримати одну з ключових життєвих речей – можливість вибору і конкретизації цілей учня, що в майбутньому «цементує» компетентного фахівця на ринку праці.

Отже, підсумовуючи вище сказане ми фіксуємо: практичне значення не традиційних уроків історії. Кожне з перелічених занять має на меті «збудувати» майбутню особистість, яка

знатиме напрямок своїх здібностей і реалізацій, відповідальне ставлення викладача і вчителя в кінцевому рахунку дає компетентних фахівців на українському і зарубіжному ринку праці в умовах сучасної нестабільної економіки.

Список використаних джерел

1. Коляда, І., Куриленко, О., Москальчук, Ю., 2005. 'Урок–історична вікторина – ефективна форма організації реалізації засад особистісно–орієнтованого та розвиваючого навчання [Текст]: (На прикладі теми: «Український національно–визвольний рух в умовах російської демократичної революції 1905–1907 рр.»)', *Історія в школі*, №1, с.22–26.
2. Пометун, О., Фрейман, ГО., 2006. 'Методика навчання історії в школі', К.: *Генега*, 328 с.
3. Ягупов, ВВ., 2002. 'Педагогіка: Навч. посібник', К.: *Либідь*, 560 с.
4. Інтернет–джерела: <https://studfiles.net/preview/5082292/page:3/>.
5. Вінглівський, НМ., Вінглівська, НМ., 2005. 'Навчання у спілкуванні [Текст]: з досвіду застосування інтерактивних методів на уроці літератури', *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України*, №1, с.20–22.
6. Інтернет–ресурс: <https://training.academy/uk/post/8-osnovopolagayushchikh-printsipov-tyutoringa>

References

1. Koljada, I., Kurylenko, O., Moskal'chuk, Ju., 2005. 'Urok–istorychna viktoryna – efektyvna forma organizacii realizacii' zasad osobystisno–orientovanogo ta rozvyvajuchogo navchannja [Tekst]: (Na prykladi temy: «Ukrai'ns'kyj nacional'no–vyzvol'nyj ruh v umovah rosij's'koi' demokratychnoi' revoljucii' 1905–1907 rr.») (The lesson–historical quiz is an effective form of organization of the implementation of the fundamentals of a person–oriented and developing learning. [Text]: (On the example of the theme: «Ukrainian national liberation movement in the conditions of the Russian democratic revolution of 1905–1907»))', *Istorija v shkoli*, №1, s.22–26.
2. Pometun, O., Frejman, GO., 2006. 'Metodyka navchannja istorii' v shkoli (Method of teaching history in school)', K.: *Geneza*, 328 s.
3. Jagupov, VV., 2002. 'Pedagogika: Navch. posibnyk (Pedagogy: Teaching manual)', K.: *Lybid'*, 560 s.
4. Internet–dzherela: <https://studfiles.net/preview/5082292/page:3/>.
5. Vinglivs'kyj, NM., Vinglivs'ka, NM., 2005. 'Navchannja u spilkuvanni [Tekst]: z dosvidu zastosuvannja interaktyvnyh metodiv na uroci literatury (Learning in communication [Text]: from the experience of using interactive methods in the literature lesson)', *Vsesvitnja literatura v serednih navchal'nyh zakladah Ukrainy*, №1, s.20–22.
6. Internet–resurs: <https://training.academy/uk/post/8-osnovopolagayushchikh-printsipov-tyutoringa>

* * *